

“İnsanın haşirde bütün amalinin bir sahife içinde yazılı olarak neşredilmesi” meselesini biraz daha anlaşılacak şekilde açar mısınız? Bu yazılı olan şekil, bizim bildiğimiz yazı veya şekil ile bir münasebeti var mıdır?

İnsanlık âlemi olarak, **kalem ve kâğıt**tan başka sermayemizin olmadığı dönemlerde, meleklerin amellerimizi kaydetmesini ve bu kayıtların mahşerde sergilenmesini “kâğıda yazma ve bu yazıyı neşretme” şeklinde hayal edebiliyorduk.

Daha sonra seslerimiz **teypler**de kaydedildi. Bütün konuşmalarımız bir banta, bir şerite sığdırıldı.

Bir sonraki safhada, icra ettiğimiz işler ve yaptığımız konuşmalar birlikte resmedildi. Bir **kamera** bantına bunların tamamını kaydedebildik.

Aslında, bunların daha mükemmeli ve daha harikası bizim ruhumuza konulmuştu. Ama onu ülfet ile fazla dikkate almıyorduk. Tanışıp konuştuğumuz birisinin şekli de sesi de, söyledikleri de hafızamıza kaydediliyordu. Ortada ne bant vardı, ne kamera.

Gerek kendi ruhumuzda yerleştirdiği, gerekse bizlere ihsan ettiği kabiliyet ve ilim ile ortaya çıkardığımız bu kadar farklı kayıt şekillerini birlikte düşündüğümüzde, ahiretin bu dünyadan üstünlüğü ölçüsünde, harika bir kaydın da o âlemde sergileneceğine rahatlıkla inanır, ancak onun mahiyetini bu dünyada idrakten aciz olduğumuzu da peşinen kabul ederiz.

Zilzal suresinde, insanların amellerini görmek için mahşer meydanında itişip kakışacakları, bir kargaşa ortamında herkesin, hayır olsun şer olsun, ne amel işlemişse onu göreceği beyan ediliyor.

Burada **“görme”** fiilinin kullanılması çok manidardır. İnsanlar amellerini göreceklerdir. Bu görme işi, **“okuma”** şeklinde olabileceği gibi **“seyretme, müşahede etme”** şeklinde de olabilir. Hakikat-ı hali ancak Allah bilir.